

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในการนำไปใช้ ใน
การบริหารสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง กระบี่ พังงา และภูเก็ต จำนวน 2,325 โรงเรียน โดย
ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้บริหาร
สถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน 12 คน เลือกแบบเจาะจง ระยะที่สองพัฒนา
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต
จังหวัดภาคใต้ตอนบนด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 24 คน
และระยะที่ 3 เป็นการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน จำนวน 342 คน ว่ามีความ
เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า รูปแบบซึ่งเป็นวิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย ภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แต่ละด้านประกอบด้วยภารกิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยรูปแบบการบริหารด้านวิชาการ ประกอบด้วยภารกิจที่สำคัญ ได้แก่ มีการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและเผยแพร่สู่ผู้เกี่ยวข้อง มีการกำหนดหลักเกณฑ์และมีการประเมินผลงานทางวิชาการของครูอย่างชัดเจน ทุกคนเข้าใจตรงกัน ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การเปิดเผยงบประมาณที่ได้รับและการใช้จ่ายเงินงบประมาณแต่ละปีโดยการเปิดเผยต่อสาธารณชน มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดประโยชน์ส่วนรวม มีการเปิดเผยรายได้ของสถานศึกษาทุกประเภท มีการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใสดตรวจสอบได้ทุกชั้นตอนตลอดเวลา ด้านการบริหารบุคคลประกอบด้วย การกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการเปิดเผยผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกชั้นตอน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การรับนักเรียนเข้าเรียนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เปิดเผยชั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียนทุกชั้นตอนอย่างตรงไปตรงมา และมีการปรับปรุงงานสารบรรณให้เหมาะสมกับภารกิจของสถานศึกษา

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกด้าน

This dissertation investigates the administration of basic education institutions in the upper-south provinces of Thailand. The researcher was also concerned to develop a viable model for good-governance administration for these basic education institutions. Additionally, the researcher has assessed the suitability of the model for extrapolation to the administration of basic education institutions in the upper-south provinces under investigation. These provinces are Nakhon Si Thammarat, Surat Thani, Chumphon, Ranong,

Krabi, Phang-nga, and Phuket, where 2,325 schools have been of concern to the researcher.

The research for this investigation was carried out in three stages. The first stage was a study of the state of administration of basic education institutions in the upper-south provinces. This stage proceeded by interviewing twelve educational experts. Having been selected by means of an application of the purposive sampling technique, these experts were administrators of educational institutions in the area under investigation.

The second stage involved the development of a model of good-governance administration applicable to the basic education institutions in the area of concern. This model was constructed on the basis of taping the expertise of twenty-four highly qualified persons in an application of the Delphi technique.

The third stage consisted in assessing the suitability of the model for basic education institutions in the upper-south provinces. To this end, selected as members of a population sample were 342 administrators of basic education institutions in the area who were charged with the duty of judging whether the model under development was viable.

In this connection, instruments of research used by the researcher were an interview form and a questionnaire.

The techniques of descriptive statistics used in the analysis, formulation and tabulation of the data subsequently obtained were median, quartile range, mean, standard deviation, frequency and percentage.

Research findings are as follows:

Conditions in the basic education institutions under study reflected failure to follow good-governance administrative principles. In view of four different sets of tasks devolving upon those charged with administering such educational institutions, these institutions fell short in all areas of concern. These areas were academic administration, budget administration, personnel administration, and general administration.

Regarding the form of good-governance administration of educational institutions as applied to the institutions in question, it was found that the model incorporated the four categories of tasks just mentioned. These tasks themselves were informed by six principles summarized under the rubrics of law, virtue, transparency, participation, accountability, and cost effectiveness.

In regard to the structure of academic administration, the following are the principal tasks: the issuance of regulations and stipulations for carrying out academic practices; making these regulations and stipulations known to all concerned; and setting clear criteria for assessing the academic performance of teachers.

In regard to administering budgets, tasks are as follows: to make public the amount of monies received for the budget and annually accounting for corresponding expenditures; to cultivate a work culture of honesty expressive of the interests of the public with all sources of income being made public; and making procurement practices transparent and open to public inspection at all steps.

Concerning personnel administration the following tasks are required: establishment of clear and concrete criteria and guidelines for promotions based on merit; making public at every step evaluations of the performances of personnel; and allowing participation by the personnel themselves in personnel administration.

Regarding general administration, the following tasks are required: Admitting students on an equitable basis; making public in a straightforward manner every step of the admission procedures and operational guidelines for student admissions; and improving secretarial work such that it would be more suitable to the mission of an educational institution.

In regard to the outcome of assessment, it was found that the researcher's model for the good-governance administration of educational institutions was deemed suitable by the administrators of basic education institutions in the upper-south provinces. These administrators were of the opinion that the model was suitable and feasible at the highest level in respect to all relevant tasks in carrying out educational administration in this connection.